

ШЕВЧУК М.М.
ст. гр. ОАБ-41

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ДИНАМІКИ РИНКУ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Для з'ясування невирішених питань, актуальних для формування ефективної системи організації та нормативного регулювання аудиторської діяльності, визначення перспективних цілей у розвитку аудиту важливо проаналізувати сучасний стан та зміни, що відбулися на ринку аудиторських послуг. Нині ринок аудиту зазнає суттєвих змін, які, насамперед, пов'язані зі змінами в економіці країни. Спостерігається тенденція до зменшення як аудиторів, так і суб'єктів аудиторської діяльності, що зумовлено посиленням вимог до аудиторської професії, змінами у податковому законодавстві, підвищенням вимог до якості професійних аудиторських послуг тощо. У підтвердження цьому, на рис. 1 відображена динаміка кількості суб'єктів аудиторської діяльності за 2013–2018 рр., яка складена за даними звітів АПУ.

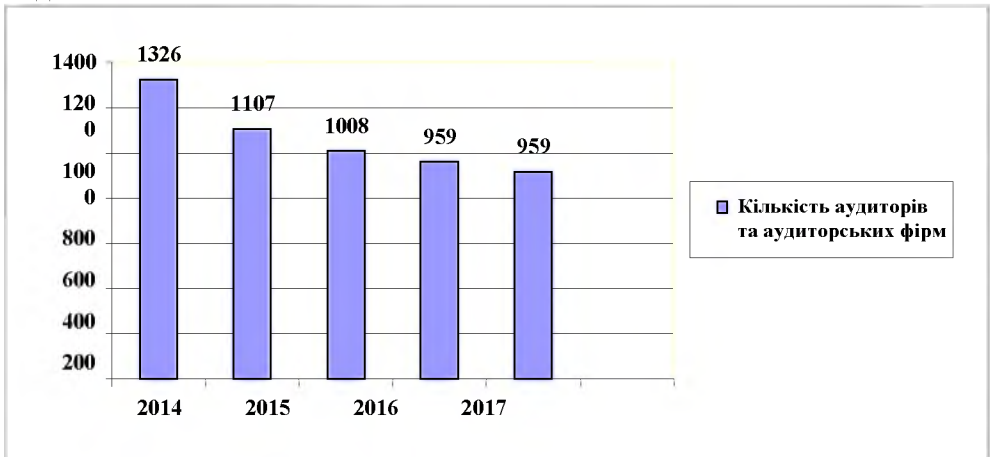

Рис. 1. Динаміка кількості суб'єктів аудиторської діяльності за 2013–2018 рр. [1; 2]

Як свідчать наведені дані, кількість суб'єктів аудиторської діяльності у 2014 році становила 1326, а на 01.01.2018 року – лише 959, з них 906 аудиторських фірм та 53 аудитори-підприємці. Таким чином,

за ці роки кількість скоротилася на 367 або 27,67%.

Найбільша кількість суб'єктів аудиторської діяльності згідно реєстру Аудиторської палати України працює у столиці працює (434 або 47,38%). Далі за кількістю аудиторів і аудиторських фірм йдуть Харків (66 або 7,21%), Дніпро (60 або 6,56%), Одеса (48 або 5,24%) та Львів (46 або 5,02%).

Досить мала кількість суб'єктів аудиторської діяльності у Херсонській, Кіровоградській, Чернівецькій, Чернігівській, Волинській областях. Останнє місце за кількістю зареєстрованих аудиторських фірм та аудиторів займає м. Тернопіль (5 суб'єктів або 0,55%).

Вивчення показників динаміки свідчить, що протягом 2017 рік кількість суб'єктів аудиторської діяльності зменшилася в цілому по Україні на 4,9% (у т.ч. кількість аудиторських фірм – на 4%, а кількість аудиторів-підприємців – на 17,2%), що повторює тенденцію 2016 року [1].

Найбільший відсоток суб'єктів аудиторської діяльності, що припинили свою діяльність, у Луганській (25%) та Херсонській (22,2%) областях. Значно зменшилася кількість суб'єктів аудиторської діяльності у Кіровоградській (на 20%) області.

Попри постійне зменшення кількості суб'єктів аудиторської діяльності, відбувається збільшення доходу від наданих послуг суб'єктами аудиторської діяльності, а також збільшення середнього доходу на одного такого суб'єкта. Так, обсяг доходу від наданих послуг суб'єктами аудиторської діяльності у 2016 році становив 1 973 102,3 тис. грн, а у 2017 році – 2 126 868,7 тис. грн. [1]. Це пов'язано інфляційних процесів у вітчизняній економіці, які зумовили зростання цін на аудиторські послуги, а також зміна підходів до надання послуг. Найбільший середній дохід на одного суб'єкта аудиторської діяльності у 2017 році спостерігається у м. Києві та Київській обл. – 3 738,1 тис. грн, а найменший у Луганській обл. – 122,2 тис. грн. Приріст середнього доходу на одного суб'єкта аудиторської діяльності у 2017 році порівняно з 2016 роком склав 14,4%, а порівняно з 2015 – 37%. [1].

Середня вартість одного замовлення по Україні коливається від 8,8 тис. грн (Івано-Франківська обл.) до 105,8 тис. грн (м. Києві та Київська обл.) [1].

Надані суб'єктами аудиторської діяльності у 2017 році аудиторські послуги розподіляються по Україні досить нерівномірно. Порівняно із попередніми роками у 2017 році майже не змінився розподіл замовлень за видами аудиторських послуг, але у порівнянні із 2016 роком

спостерігається незначне коливання показників – найбільш затребуваними є послуги з надання впевненості та інші професійні послуги (табл. 1).

Таблиця 1
Розподіл обсягу за видами послуг у 2017 році порівняно з 2016 роком [1]
(тис.грн.)

Показник	тис. грн		%	
	2016	2017	2016	2017
Всього по Україні надано послуг	1 973 102,3	2 126 868,7	100,0	100,0
Завдання з надання впевненості – всього	847 171,1	990 292,5	42,9	46,6
Супутні послуги – всього	125 031,9	157 765,6	6,4	7,4
Інші професійні послуги – всього	998 564,4	976 076,9	50,6	45,9
Організаційне та методичне забезпечення аудиту – всього	2 334, 9	2 733,7	0,1	0,1

Розподіл видів замовлень у загальному обсязі завдань з надання впевненості в цілому подано у табл. 2.

Таблиця 2
Розподіл замовлень за завданнями з надання впевненості [1; 2]
(одиниць)

Рік	Загальний обсяг наданих послуг	Обсяг наданих послуг з обов'язкового аудиту	Ініціативний аудит фінансової звітності	Огляд історичної фінансової інформації	Завдання з надання впевненості, що не є аудитом чи оглядом історичної фінансової інформації.
2013	12 778	8 746	2 736	528	768
2014	10634	7 462	2157	550	465
2015	10 033	7 196	1 939	528	370
2016	9 089	6 286	1 935	481	387
2017	8 991	5947	2 138	526	380

У 2017 році суб'єктами аудиторської діяльності було надано послуг з обов'язкового аудиту – 5947 од. або 66,14%; з ініціативного аудиту – 2138 од. або 23,78%; з огляду історичної фінансової інформації – 526 од. або 5,86%; з інших завдань з надання впевненості – 380 од. або 4,22%. Вивчення динаміки щодо кількості наданих послуг за 2013-2018 роки дозволяє зробити висновок про їх поступове зменшення. Так, у 2017 році кількість виконаних завдань з надання впевненості порівняно з 2013 роком зменшилася на 3787 од. або 29,64%, зокрема з виконання завдань з обов'язкового аудиту на 32%, завдань з надання впевненості, що не є аудитом чи оглядом історичної фінансової інформації – на 50,52%.

Наведені дані свідчать, що обсяг послуг з ініціативного аудиту після деякого зменшення протягом 2014–2016 рр., у 2017 році збільшився. Теж саме можна спостерігати за послугами із завдань з огляду історичної фінансової інформації. У 2017 році їх кількість майже досягло рівня 2013 року і складає 526 од.

Згідно з Переліком аудиторських фірм, які відповідають критеріям для проведення обов'язкового аудиту, 241 українська аудиторська фірма може проводити обов'язкові аудиторські перевірки на підприємствах, що становлять суспільний інтерес. З них 107 фірм (44,4%) розташовані в Києві та Київській області.

Розглянемо більше детально обсяг наданих послуг з обов'язкового аудиту підприємствам, що становлять суспільний інтерес, порівняно із загальним обсягом наданих аудиторських послуг у 2013–2017 рр. (табл.3).

Таблиця 3

Обсяг наданих послуг з обов'язкового аудиту у 2013–2017 рр. [1; 2]

Рік	Обсяг наданих послуг, тис. грн		Обсяг наданих послуг з обов'язкового аудиту	
	зокрема, кількість замовлень, од.	зокрема, фак- тичний обсяг наданих пос- луг, тис. грн.	зокрема, кількість замовлень, од.	зокрема, фактичний обсяг наданих послуг, тис. грн
2013	44 218	1 314 596,3	8 746	176 061
2014	35 104	1 291 811,8	7 462	192 753,3
2015	35 642	1 761 202,6	7 196	212 529,8
2016	35 552	1 973 102,3	6 286	239 297
2017	34 428	2 126 868,7	5947	278 119,9

Як видно з даних, наданих у табл. 3, загальний обсяг наданих аудиторами та аудиторськими фірмами послуг у 2017 р. скоротився порівняно з 2013 р. на 22,14%. Водночас за 2013–2017 рр. загальна вартість наданих послуг збільшилась на 812272,4 грн. Стосовно обсягу наданих аудиторами та аудиторськими фірмами послуг з обов'язкового аудиту кількість замовлень з 2013 р. по 2017 р. скоротилась на 32%.

Якщо ж проаналізувати фактичний обсяг наданих послуг з обов'язкового аудиту у грошовому еквіваленті, то можна побачити, що за цей час він збільшився на 102058,9 тис. грн., що свідчить про підвищення вартості аудиторських послуг на українському ринку.

Література:

1. Адамик, О.В. Інформаційна технологія зведеного обліку // Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітні аспекти: Збірник наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції (29-30 березня 2018 р.). – Дніпро: НМетАУ, 2018.–747 с.

2. Звіти АПУ до Кабінету Міністрів України. Узагальнена інформація про стан аудиторської діяльності в Україні у 2017 рр. від 26.06.2018. URL: <https://www.apu.net.ua/zvit-do-kmu> (дата звернення 05.03.19).

3. Звіти Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів. URL: <http://www.apu.com.ua/zvit-do-kmu> (дата звернення 05.03.19).